

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC VIỆT NAM
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NGÂN HÀNG TP.HỒ CHÍ MINH

VÕ ĐỨC TOÀN

TÍN DỤNG ĐỐI VỚI DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA
CỦA CÁC NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI CỔ PHẦN
TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

LUẬN ÁN TIẾN SỸ KINH TẾ

TP.HỒ CHÍ MINH - 2012

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC VIỆT NAM
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NGÂN HÀNG TP.HỒ CHÍ MINH

VÕ ĐỨC TOÀN

**TÍN DỤNG ĐỐI VỚI DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA
CỦA CÁC NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI CỔ PHẦN
TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH**

LUẬN ÁN TIẾN SỸ KINH TẾ

Chuyên ngành: Kinh Tế Tài chính, Ngân hàng
Mã số: 60.31.12.01

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS ĐỖ LINH HIỆP

TP.HỒ CHÍ MINH - 2012

LỜI CAM ĐOAN

Tôi tên là: **Võ Đức Toàn**

Sinh ngày 28 tháng 03 năm 1980

Quê quán: Phường Xuân Đài, Thị xã Sông Cầu, Tỉnh Phú Yên

Hiện công tác tại: Phòng kế toán Công Ty TNHH Dược Phẩm Huy Toàn - Số 6 Lô J Đường DD12, Phường Tân Hưng Thuận, Quận 12, Tp.Hồ Chí Minh

Là nghiên cứu sinh khóa: 13 của Trường Đại Học Ngân Hàng Tp.Hồ Chí Minh.

Mã nghiên cứu sinh: 010113080007

Cam đoan luận án: *“Tín dụng đối với doanh nghiệp nhỏ và vừa của các ngân hàng thương mại cổ phần trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh”*

Người hướng dẫn khoa học: **PGS.TS. Đỗ Linh Hiệp**

Luận án được thực hiện tại Trường Đại Học Ngân Hàng Tp.Hồ Chí Minh

Luận án này là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các kết quả nghiên cứu có tính độc lập riêng, không sao chép bất kỳ tài liệu nào và chưa được công bố toàn bộ nội dung này bất kỳ ở đâu; các số liệu, các nguồn trích dẫn trong luận án được chú thích nguồn gốc rõ ràng, minh bạch.

Tôi xin chịu trách nhiệm trước pháp luật về lời cam đoan danh dự của tôi.

Tp.Hồ Chí Minh, ngày tháng năm 2012

TÁC GIẢ LUẬN ÁN

VÕ ĐỨC TOÀN

MỤC LỤC

	Trang	
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT		
DANH MỤC CÁC BẢNG BIỂU		
DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ		
MỞ ĐẦU	1	
1. Lý do nghiên cứu.....	1	
2. Tổng quan các công trình nghiên cứu có liên quan	2	
3. Mục tiêu, mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu	3	
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	4	
5. Cơ sở lý luận và giả thuyết nghiên cứu.....	4	
6. Phương pháp luận, phương pháp nghiên cứu	5	
7. Những đóng góp của luận án	6	
8. Kết cấu của luận án	7	
CHƯƠNG 1		
TỔNG QUAN VỀ TÍN DỤNG CỦA CÁC NGÂN HÀNG		
THƯƠNG MẠI ĐỐI VỚI DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA.....		8
1.1 NHỮNG VẤN ĐỀ CƠ BẢN VỀ DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ		
VỪA		8
1.1.1 Khái niệm về doanh nghiệp		8
1.1.2 Tiêu chuẩn doanh nghiệp nhỏ và vừa		11
<i>1.1.2.1 Tiêu chuẩn của một số quốc gia trên thế giới</i>		<i>11</i>
<i>1.1.2.2 Tiêu chuẩn ở Việt Nam</i>		<i>13</i>
1.1.3 Đặc điểm của doanh nghiệp nhỏ và vừa.....		15
1.1.4 Vai trò của doanh nghiệp nhỏ và vừa		18
1.2 TỔNG QUAN VỀ TÍN DỤNG NGÂN HÀNG ĐỐI VỚI DOANH		
NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA		21

1.2.1 Cơ sở lý luận chung về tín dụng ngân hàng	21
1.2.1.1 Khái niệm và đặc điểm tín dụng ngân hàng	21
1.2.1.2 Bản chất của tín dụng ngân hàng	23
1.2.1.3 Một số hình thức tín dụng ngân hàng chủ yếu trong nền kinh tế.....	25
1.2.2 Hoạt động tín dụng của ngân hàng thương mại.....	25
1.2.2.1 Hoạt động huy động vốn của ngân hàng thương mại.....	26
1.2.2.2 Hoạt động cho vay của ngân hàng thương mại.....	27
1.2.3 Đặc điểm và rủi ro của tín dụng ngân hàng đối với DNNVV	33
1.2.4 Vai trò của tín dụng ngân hàng đối với các doanh nghiệp nhỏ và vừa.....	34
1.2.4.1 Tín dụng ngân hàng là đòn bẩy kinh tế hỗ trợ các DNNVV phát triển, làm chuyển dịch cơ cấu kinh tế.....	35
1.2.4.2 Tín dụng ngân hàng góp phần tăng nguồn vốn, nâng cao khả năng cạnh tranh của các DNNVV.....	35
1.2.4.3 Tín dụng ngân hàng tạo điều kiện cho các DNNVV tiếp cận các nguồn vốn từ nước ngoài.....	36
1.2.4.4 Tín dụng ngân hàng góp phần tích cực hình thành đồng bộ hệ thống thị trường các yếu tố “đầu vào” và “đầu ra” cho các DNNVV.	36
1.2.4.5 Tín dụng ngân hàng góp phần nâng cao hiệu quả sản xuất kinh doanh của các DNNVV.....	37
1.2.4.6 Góp phần nâng cao trình độ công nghệ khoa học, chất lượng và mẫu mã sản phẩm	38
1.2.4.7 Góp phần nâng cao trình độ quản lý của lãnh đạo doanh nghiệp và trình độ tay nghề người lao động	38
1.2.5 Các nhân tố ảnh hưởng đến hoạt động tín dụng của các ngân hàng thương mại cổ phần đối với doanh nghiệp nhỏ và vừa.....	39
1.2.5.1 Môi trường chính trị, pháp lý, kinh tế xã hội.....	39
1.2.5.2 Chính sách hỗ trợ phát triển các doanh nghiệp nhỏ và vừa	40

1.2.5.3 Năng lực của các doanh nghiệp nhỏ và vừa.....	40
1.2.5.4 Năng lực và chính sách của các ngân hàng thương mại cổ phần.....	42
1.2.6 Mở rộng tín dụng của các NHTM đối với DNNVV	46
1.2.7 Chất lượng tín dụng của ngân hàng thương mại	47
1.3 BÀI HỌC KINH NGHIỆM TỪ MỘT SỐ QUỐC GIA VÀ VÙNG LÃNH THỔ VỀ TÍN DỤNG NGÂN HÀNG ĐỐI VỚI DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA.....	51
1.3.1 Kinh nghiệm một số quốc gia, vùng lãnh thổ trong khu vực và trên thế giới.....	51
1.3.2 Bài học kinh nghiệm rút ra cho Việt Nam	54

CHƯƠNG 2

THỰC TRẠNG TÍN DỤNG CỦA CÁC NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI CỔ PHẦN ĐỐI VỚI DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH.....	58
2.1 SƠ LƯỢC VỀ TÌNH HÌNH KINH TẾ, XÃ HỘI CỦA TP.HCM.....	58
2.2 TÌNH HÌNH PHÁT TRIỂN DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH.....	62
2.2.1 Tình hình phát triển số lượng doanh nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh	62
2.2.2 Cơ cấu nguồn vốn của doanh nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh.....	66
2.2.3 Thực trạng các nguồn vốn của doanh nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh trong thời gian qua.	68
2.2.3.1 Vốn đăng ký kinh doanh	68
2.2.3.2 Nguồn vốn vay từ ngân hàng thương mại	70
2.2.3.3 Vốn huy động thông qua thị trường chứng khoán	73

2.2.3.4 Các nguồn vốn khác	74
2.2.4 Nhu cầu vốn phát triển doanh nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh.....	74
2.2.5 Những đóng góp của doanh nghiệp nhỏ và vừa đối với thành phố Hồ Chí Minh.....	76
2.3 HOẠT ĐỘNG TÍN DỤNG CỦA CÁC NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI CỔ PHẦN ĐỐI VỚI DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH.....	84
2.3.1 Huy động vốn của các ngân hàng thương mại cổ phần trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh	84
2.3.1.1 Vốn điều lệ của một số ngân hàng thương mại cổ phần trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh	84
2.3.1.2 Tình hình huy động tiền gửi từ các tổ chức, cá nhân của các ngân hàng thương mại cổ phần trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh.	86
2.3.2 Cho vay của các ngân hàng thương mại cổ phần đối với doanh nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh.....	90
2.3.2.1 Một số sản phẩm cho vay phổ biến được các ngân hàng thương mại cổ phần vận dụng đối với doanh nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh.....	90
2.3.2.2 Tình hình dư nợ tín dụng của các ngân hàng TMCP đối với doanh nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh.....	94
2.3.3 Đánh giá chất lượng tín dụng của các ngân hàng thương mại cổ phần đối với doanh nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh.	105
2.4 NHỮNG KẾT LUẬN RÚT RA TỪ PHÂN TÍCH ĐÁNH GIÁ HOẠT ĐỘNG TÍN DỤNG CỦA CÁC NGÂN HÀNG TMCP ĐỐI VỚI DNNVV TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH.....	112

2.4.1 Những ưu điểm trong hoạt động tín dụng của các Ngân hàng TMCP đối với DNNVV	112
2.4.2 Những hạn chế và nguyên nhân của nó trong quan hệ tín dụng của các Ngân hàng TMCP đối với DNNVV	113
2.4.2.1 Những hạn chế xuất phát từ phía các ngân hàng TMCP.....	113
2.4.2.2 Những hạn chế xuất phát từ phía các DNNVV.....	120
2.4.2.3 Những hạn chế xuất phát từ phía cơ quan quản lý nhà nước	125

CHƯƠNG 3

GIẢI PHÁP MỞ RỘNG VÀ NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG TÍN DỤNG CỦA CÁC NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI CỔ PHẦN ĐỐI VỚI DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH.....	134
--	-----

3.1 ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN TÍN DỤNG CỦA CÁC NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI CỔ PHẦN ĐỐI VỚI DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH	134
3.2 GIẢI PHÁP MỞ RỘNG TÍN DỤNG CỦA CÁC NHTMCP ĐỐI VỚI DNNVV TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH.....	137
3.2.1 Giải pháp đối với các ngân hàng TMCP trên địa bàn Tp.Hồ Chí Minh.	137
3.2.1.1 Các giải pháp gia tăng nguồn vốn	137
3.2.1.2 Tăng cường liên kết, hợp tác với các hiệp hội, các tổ chức tài chính tín dụng trong và ngoài nước trong việc cho vay hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa.	142
3.2.1.3 Xây dựng mục tiêu tín dụng và chính sách lãi suất đối với doanh nghiệp nhỏ và vừa	143
3.2.1.4 Hoàn thiện điều kiện cho vay một số sản phẩm tín dụng đối với doanh nghiệp nhỏ và vừa.	145

3.2.1.5 Tăng cường công tác tiếp thị, giới thiệu sản phẩm cho vay đối với các doanh nghiệp nhỏ và vừa.....	147
3.2.2 Giải pháp đối với doanh nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn Tp.Hồ Chí Minh.....	149
3.2.2.1 Tham gia vào các hiệp hội doanh nghiệp, hiệp hội ngành nghề để tận dụng sự hỗ trợ.....	149
3.2.2.2 Tăng cường liên kết, hợp tác theo chiều dọc lẫn chiều ngang giữa các doanh nghiệp để tận dụng nguồn lực của nhau.	149
3.2.2.3 Chú trọng đổi mới và hiện đại hóa công nghệ để tăng năng suất lao động và chất lượng sản phẩm.....	150
3.2.2.4 Xây dựng mạng thông tin để quảng bá hình ảnh, đồng thời cũng là kênh cung cấp thông tin cho khách hàng và ngân hàng khi muốn tìm hiểu doanh nghiệp.	150
3.2.2.5 Tận dụng tối đa sự hỗ trợ của các tổ chức trung gian tài chính trong quan hệ tín dụng với Ngân hàng TMCP.....	151
3.3 GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG TÍN DỤNG CỦA CÁC NHTMCP ĐỐI VỚI DNNVV TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH.....	151
3.3.1 Đối với các ngân hàng TMCP trên địa bàn Tp.Hồ Chí Minh.	151
3.3.1.1 Quan tâm nghiên cứu rút ngắn hơn nữa thời gian từ lúc doanh nghiệp xin vay cho đến lúc giải ngân.....	151
3.3.1.2 Quản lý và thẩm định chặt chẽ các yếu tố ảnh hưởng đến tính lành mạnh trong quan hệ tín dụng với DNNVV.....	152
3.3.1.3 Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực tín dụng trong quan hệ với các DNNVV thông qua công tác đào tạo, tái đào tạo và tuyển dụng.	153
3.3.1.4 Hoàn thiện quy trình thẩm định tín dụng chặt chẽ và đảm bảo thực hiện đúng quy trình trước khi giải ngân.....	155

3.3.1.5 <i>Nâng cao hiệu quả thanh tra, kiểm tra, giám sát tình hình sử dụng vốn vay của doanh nghiệp nhỏ và vừa sau khi giải ngân.....</i>	157
3.3.1.6 <i>Tăng cường quản lý rủi ro và thu hồi nợ quá hạn, nợ xấu để nâng cao chất lượng tín dụng.....</i>	159
3.3.2 <i>Đối với doanh nghiệp nhỏ và vừa trên địa bàn Tp.Hồ Chí Minh.....</i>	160
3.3.2.1 <i>Chuyên nghiệp hóa trong tổ chức hoạt bộ máy kế toán – tài chính để tạo tính minh bạch và trung thực trong các báo cáo.....</i>	160
3.3.2.2 <i>Tăng cường giao dịch thanh toán qua ngân hàng nhằm tăng tính minh bạch trong hoạt động tài chính của DNNVV.....</i>	160
3.3.2.3 <i>Nâng cao kỹ năng và trình độ nghề nghiệp đối với nhân viên và các cấp quản lý của DNNVV.....</i>	161
3.3.2.4 <i>Tăng cường bổ sung nguồn vốn chủ sở hữu để tăng năng lực tài chính của doanh nghiệp.....</i>	162
3.3.2.5 <i>Xây dựng hệ thống quản lý chất lượng nhằm tăng uy tín của doanh nghiệp.....</i>	162
3.4 CÁC KHUYẾN NGHỊ ĐỐI VỚI HIỆP HỘI VÀ CƠ QUAN QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC.....	163
3.4.1 <i>Khuyến nghị đối với các hiệp hội doanh nghiệp, hiệp hội nghề nghiệp.....</i>	163
3.4.2 <i>Khuyến nghị đối với các cơ quan quản lý nhà nước và các tổ chức khác.....</i>	164
3.4.2.1 <i>Hoàn thiện qui chế về thành lập và hoạt động quỹ bảo lãnh tín dụng linh hoạt, hợp lý và hiệu quả hơn.....</i>	164
3.4.2.2 <i>Nâng cao vai trò đích thực của hiệp hội doanh nghiệp trong tư cách của một tổ chức nghề nghiệp.....</i>	164
3.4.2.3 <i>Đẩy mạnh hợp tác với các tổ chức tài chính tín dụng quốc tế thực hiện các hoạt động cho vay và bảo lãnh tín dụng cho doanh nghiệp nhỏ và vừa ở Việt Nam.....</i>	165